

Motion till riksdagen 2005/06:Sf13

av **Per Westerberg m.fl. (m)**
med anledning av prop. 2005/06:20

Delat barnbidrag vid växelvis boende, m.m.

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag att barnbidrag skall kunna delas vid växelvis boende efter anmälan av endast en förälder, i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att barnbidraget vid växelvis boende bör gå till den förälder som bär huvudansvaret för barnets kostnader.

2 Barnbidrag vid växelvis boende

2.1 Regeringens förslag

Regeringen föreslår i propositionen att Försäkringskassan skall kunna betala ut barnbidrag med hälften vardera till föräldrar som bor på skilda håll men har gemensamma barn boende växelvis hos sig. Det skall räcka att en förälder ansöker om delat barnbidrag för att Försäkringskassan skall dela på barnbidrag förutsatt att det finns en lagakraftvunnen dom eller ett av socialnämnden godkänt avtal om växelvis boende. Även flerbarnstillägg skall kunna delas under samma förutsättningar.

Regeringen föreslår även en ändring i lagen på så sätt att barnbidraget i första hand skall gå till den förälder som föräldrarna gemensamt anmäler och i andra hand till mamman, till skillnad från idag då barnbidraget i första hand går till mamman och i andra hand till den förälder som föräldrarna anmäler.

2.2 Delat barnbidrag förutsätter delade kostnader

Gemensam vårdnad och växelvis boende efter en separation blir allt vanligare. Av de cirka 511 000 barn mellan 0 och 17 år som har separerade föräld-

Fel! Okänt namn på

rar bor 18 procent eller 92 000 barn i dag växelvis hos sina föräldrar. Mot denna bakgrund tycker vi att det är bra att regeringen öppnar upp för en ordning där barnbidraget kan delas mellan föräldrarna. Vi anser det dock inte tillräckligt att endast en av föräldrarna vill dela barnbidraget. Som även Barnombudsmannen och Jämställdhetsombudsmannen anser skulle det förutsätta att även de stora kostnaderna för ett barn, framför allt för barnomsorgen, delas. Regeringen menar att det inte är någonting som hindrar att kommunen delar kostnaderna för barnomsorg mellan föräldrarna och att föräldrarna själva kan förhandla fram en sådan lösning med kommunen. Det anser vi inte vara en tillfredsställande lösning utan en ordning som kan skapa fler konflikter. Vi anser heller inte att kommuner skall tvingas dela barnomsorgskostnader inklusive syskonrabatter mellan föräldrar. Det kan bli en lika komplicerad räkneövning som regeringens förslag om delade flerbarnstillägg. Nästa steg vore då rimligen även att tvinga alla föreningar i kommunerna att skicka delade räkningar till föräldrarna för olika föreningsaktiviteter. Det vill vi inte medverka till.

2.3 Framtvingad delning av barnbidrag gagnar inte barnen

I utredningen som låg till grund för regeringens proposition om underhållsstöd vid växelvis boende ansåg experterna att växelvis boende är bra för barnen enbart om föräldrarna kan samarbeta om frågor som rör barnen. Hit hör rimligen bidrag och kostnader för barnen. I den debatt som har följt efter 1996, och då växelvis boende efter en separation blivit allt vanligare, har experterna varit tämligen eniga om att växelvis boende förutsätter att föräldrarna kan samarbeta. Annars är det bättre för barnen att bo merparten av tiden hos en förälder och umgås med den andra. Att då införa en möjlighet till delat barnbidrag när föräldrarna inte är överens om det är därmed inte en förändring som gagnar barnen. Det kan leda till fler konflikter än det löser. Det gäller särskilt i de fall där regeringens förslag på hur flerbarnstillägget skall delas innebär att det totala flerbarnstillägget blir lägre än vad det blir om det inte delas. I de fall då flerbarnstillägget blir högre om det delas, enligt regeringens förslag, ökar incitamenten för föräldrar som i dag har ett fungerande samarbete att ansöka om delat barnbidrag mot den andra förälderns vilja i syfte att höja flerbarnstillägget.

2.4 Barnbidraget bör gå till den som har huvudansvaret för kostnaderna

Konsekvensen av vårt ställningstagande, att det skall krävas samtycke mellan föräldrarna för att barnbidraget skall delas, innebär i praktiken att det blir mammorna som får avgöra om barnbidraget skall delas eller inte. Det är en ordning som kan ifrågasättas. Eftersom vi moderater anser att barnbidraget är till för barnens försörjning och inte föräldrarnas vore det rimligare att barnbi-

draget, om inte föräldrarna gemensamt anmäler annat, går till den förälder som bär huvudansvaret för barnets kostnader. Det är oftast mamman, men inte alltid. Ibland är det pappan som har huvudansvaret för kostnaderna. Vem som betalar vad för barnet och hur mycket saker kostar är just en sådan fråga som separerade föräldrar tvistar om. En stor kostnad för barn upp till mellanstadieåldern är oomtvistligen avgifterna för barnomsorg och skolbarnsomsorg. Räkningen för dessa går till den adress där barnet är folkbokfört, om inte föräldrarna anger annat. En möjlig lösning skulle därför kunna vara att betala ut barnbidraget till den förälder som barnet är folkbokfört hos, om inte föräldrarna gemensamt anmäler annat. En sådan lösning är dock inte bra i fall den andra föräldern står för merparten av övriga kostnader. Mot bakgrund av att vi inte har funnit något objektiva sätt att mäta vem som bär huvudansvaret för barnets kostnader är vi inte i dag beredda att föreslå en sådan förändring. Vi vill dock att regeringen ser över denna fråga och återkommer till riksdagen med ett förslag innebärande att barnbidraget går till den förälder som bär huvudansvaret för barnets kostnader, om inte föräldrarna anger annat.

Att som regeringen föreslå en ändring i lagen på så sätt att barnbidraget i första hand skall gå till den förälder som föräldrarna gemensamt anmäler och i andra hand till mamman anser vi inte vara någon reell förändring jämfört med i dag.

2.5 Underhållsstöd vid växelvis boende

Vi anser även att det finns skäl att se över underhållsstödet när förändringar görs i reglerna för utbetalning av barnbidrag.

3 Delad rätt till vårdbidrag

3.1 Regeringens förslag

Regeringen föreslår att rätten till vårdbidrag skall kunna delas mellan separerade föräldrar som har barnen boende hos sig växelvis om föräldrarna ansöker om det. Om endast en förälder ansöker om delat vårdbidrag, skall förutsättningen för att få det vara att det finns en lagakraftvunnen dom eller ett av socialnämnden godkänt avtal om växelvis boende. Som en konsekvens av förslaget skall nuvarande bestämmelse om delad utbetalning av vårdbidrag upphävas. Beslut om delad rätt till vårdbidrag skall få delegeras från socialförsäkringsnämnd till tjänsteman vid Försäkringskassan om det avser ett barn men inte fler, enligt regeringens förslag.

Fel! Okänt namn på

3.2 Delat vårdbidrag motiverat när båda föräldrarna har extra kostnader

Vi moderater anser att delat vårdbidrag är mer motiverat än delat barnbidrag vid växelvis boende. Redan i dag finns en möjlighet för föräldrar som har barn växelvis boende hos sig att få vårdbidraget delat om de båda begär det.

Vårdbidrag är till för att ge föräldrar möjlighet att ta hand om ett sjukt eller funktionshindrat barn med behov av särskild tillsyn och vård i hemmet. Vårdbidraget är till skillnad från barnbidraget en viss ersättning till föräldern som vårdare när alternativet annars kanske skulle vara institutions- eller sjukhusvård för barnet och förvärvsarbete för föräldern. Mot denna bakgrund är ett helt vårdbidrag betydligt högre än ett barnbidrag. Helt vårdbidrag uppgår 2005 till 8 200 kr per månad. Om båda föräldrarna vårdar barnet och därmed delvis avstår från förvärvsarbete bör de rimligen båda ha rätt till vårdbidrag. Vårdbidraget utgör även en ersättning för merkostnader som uppkommer p.g.a. barnets funktionshinder eller sjukdom. Om merkostnaderna uppstår i båda hemmen för saker som inte kan flyttas mellan hemmen, bör vårdbidraget rimligen även av denna anledning kunna delas.

Mot denna bakgrund anser vi argumenten starka för att vårdbidrag skall kunna delas även om bara en förälder ansöker om det och tillstyrker därför regeringens förslag i detta avseende.

Stockholm den 15 december 2005

Per Westerberg (m)

Tobias Billström (m)

Anita Sidén (m)

Anne Marie Brodén (m)

Anna Lilliehöök (m)

Anne-Marie Pålsson (m)

Karin Enström (m)